Wypadek radnego

?Przewodnicząca rady miasta przy wykonywaniu swoich obowiązków (funkcji radnego) doznała poważnego urazu. Jest osobą pobierającą emeryturę, wobec czego obejmuje ją ubezpieczenie zdrowotne.
Czy, a jeżeli tak to jakie roszczenia przysługują przewodniczącej w związku z doznanym urazem?

➔Przewodniczącej mogą przysługiwać cywilnoprawne roszczenia o odszkodowanie i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, lecz wyłącznie w stosunku do osób odpowiedzialnych za wyrządzenie jej szkody. Inne uprawnienia zaś przysługiwać jej mogą z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego.

W niniejszej sprawie znajduje zastosowanie ustawa z 30 października 2002 r. o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach, zwana dalej „ustawą". Określa ona w szczególności rodzaje wypadków powstałych w szczególnych okolicznościach, uzasadniających przyznanie świadczeń (art. 1 pkt 1) oraz rodzaje świadczeń z tytułu tych wypadków (art. 1 pkt 2). Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy, za wypadek uzasadniający przyznanie świadczeń uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło między innymi przy wykonywaniu funkcji radnego jednostki samorządu terytorialnego. Według art. 3 ust. 1 ustawy, osobom, które stały się niezdolne do pracy wskutek wypadku niezależnie od siebie przysługują: 1) renta z tytułu niezdolności do pracy; 2) jednorazowe odszkodowanie; 3) świadczenia opieki zdrowotnej określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, w zakresie niezbędnym do leczenia następstw wypadku lub choroby zawodowej, przy czym te ostatnie świadczenia przysługują tylko o tyle, o ile osoba mająca być do nich uprawniona nie jest objęta ubezpieczeniem zdrowotnym.

UPRAWNIENIE DO ODSZKODOWANIA

Uzyskanie prawa do świadczeń, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, nie jest zatem uzależnione od doznania jakiegokolwiek, choćby poważnego uszczerbku na zdrowiu przez osobę, która uległa wypadkowi przy wykonywaniu funkcji radnego, lecz od takiego spowodowanego wypadkiem uszkodzenia tkanek ciała lub narządów człowieka wskutek działania czynnika zewnętrznego, którego następstwem jest niezdolność do pracy osoby, która doznała urazu. Niezdolność do pracy oraz jej związek z wypadkiem ustala lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub komisja lekarska ZUS. Lekarz orzecznik lub komisja ustala również stały lub długotrwały uszczerbek na zdrowiu oraz jego związek z takim wypadkiem w trybie określonym w przepisach o emeryturach i rentach z FUS (art. 10).

WYBÓR STWARZA ZATEM JEDYNIE UPRAWNIENIA I RODZI OBOWIĄZKI WYŁĄCZNIE W SFERZE STOSUNKÓW RADNEGO OKREŚLONE W USTAWIE O SAMORZĄDZIE TERYTORIALNYM.

Renta z tytułu niezdolności do pracy, jeżeli niezdolność do pracy jest trwała, jest rentą na stałe, zaś w przypadku gdy niezdolność do pracy jest tymczasowa, rentą na okres wskazany w decyzji organu rentowego (art. 4 ust. 1).
Jednorazowe odszkodowanie jest świadczeniem z tytułu będącego następstwem wypadku stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu osoby uprawnionej. Jednak następstwem wypadku musi być całkowita niezdolność do pracy osoby uprawnionej. Częściowa niezdolność do pracy nie jest zatem wystarczającą przesłanką nabycia prawa do jednorazowego odszkodowania (art. 4 ust. 2).
Ani renta z tytułu niezdolności do pracy, ani jednorazowe odszkodowanie nie przysługują osobie poszkodowanej wskutek wypadku, który nastąpił z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa tej osoby (art. 6 ust. 1 ustawy).

Ze względu na fakt, że przewodniczącej rady przysługuje prawo do emerytury wyjaśnienia wymaga wzajemny stosunek przedmiotowego prawa oraz renty z tytułu niezdolności do pracy mogącej jej przysługiwać na podstawie ustawy. Tę kwestię reguluje art. 8 ust. 2, zgodnie z którym w razie zbiegu tych praw wypłaca się jedno świadczenie – wyższe lub wybrane przez osobę uprawnioną.

Okoliczność, że poszkodowana pełni funkcję przewodniczącej rady miasta nie ma wpływu na zakres uprawnień mogących powstać po jej stronie w związku z wypadkiem. W tym kontekście istotne jest jedynie, że jest ona radnym (por. art. 19 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym), a wypadek miał miejsce przy wykonywaniu funkcji radnego. Jak bowiem trafnie zwrócił uwagę Naczelny Sąd Administracyjny: „Wybór przewodniczącego rady gminy nie stanowi podstawy do nawiązania stosunku pracy. Nie wynika bowiem z niego – jak stanowi o tym art. 73 § 1 Kodeksu pracy – obowiązek wykonywania pracy o charakterze pracownika. W drodze wyboru powierza się przewodniczącemu jedynie wykonywanie określonych w ustawie o samorządzie terytorialnym funkcji o charakterze społecznym. Wybór stwarza zatem jedynie uprawnienia i rodzi obowiązki wyłącznie w sferze stosunków radnego określone w ustawie o samorządzie terytorialnym. Brak natomiast obowiązku wykonywania pracy o charakterze pracownika, co sprawia, że nie następuje i nastąpić nie może z mocy prawa nawiązanie stosunku pracy z przewodniczącym". Zadaniem przewodniczącego rady miasta jest wyłącznie organizowanie pracy oraz prowadzenie obrad rady (art. 19 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym).

Niezależnie od powyższego należy wskazać, że przewodniczącej mogą przysługiwać cywilnoprawne roszczenia o odszkodowanie i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę w stosunku do osób odpowiedzialnych za wyrządzenie jej szkody (uszkodzenie ciała lub wywołanie rozstroju zdrowia). Roszczenia w tym zakresie wywodzone być mogą przede wszystkim z przepisów kodeksu cywilnego (por. art. 415 i nast.), a ich dochodzenie zasadniczo odbywa się w postępowaniu prowadzonym przed sądami powszechnymi. ■

PODSTAWA PRAWNA

- *Ustawa z 30 października 2002 r. o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach (DzU z 2002 r. nr 199, poz. 1674 ze zm.)*
- *Ustawa o samorządzie gminnym z 8 marca 1990 r. (DzU z 2001 r. nr 142, poz. 1591)*

ORZECZNICTWO

- *Wyrok NSA z 21 listopada 1990 r. (Sa/Ka 690/90, ONSA z 1990 r., nr 4, poz. 10)*

MACIEJ SKRZYPEK
aplikant radcowski Kancelaria Radców Prawnych FORYŚ WOJCIECHOWSKI Sp. K. www.fwsk.pl